64. szám.

A „KELET" előfizetési díja:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egész évre . . . . . 16 frt.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyedévre . . . . . 4 „
Egy hóra helyben . . . . . 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik a „Kelet" mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.
Szerkesztői és kiadói szállás: főtér 4-ik szám.
Kéziratok nem adatnak vissza.

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Hirdetési díjak.
Egy négyszög czentiméternyi tér ára 2 kr.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknél külön kedvezményt is nyujt a kiadóhivatal.
Hirdetéseket fölvesznek:
Bécsben: Oppelik Alajos Stadt Stubenbastei Nr. 2. (Eckhaus) der Wollzeile 36.) Haasenstein et Vogler (Wallfisch-gasse 10 Rud. Mosse Publicistische Bureau. Budapesten: Haasenstein. és Vogler hirdetés közv. irodája. Goldberger A. hirdetések fe vételi irodája Budapesten Szervitatér 3. sz.
Nyilttéri czikkek
garmond sora után 25 krajczár fizetendő.

Tizenegyedik évfolyam. 1881. Kolozsvár, szombat, márczius 19

KOLOZSVÁR, 1881. márcz. 18.

(?) Természete a magyarnak — nem csak, hogy a jussát nem hagyja, hanem az is, hogy valamit nagy hévvel-lévvel fölkap, egy darabig hajtja, hogy aztán megint elejtse, aludni hagyja s egyébbe fogjon, a minek ugyanaz lesz a sorsa, mint az előbbinek, ez is új divatos jelszónak adván helyet, mig megint valami újabb el nem feledteti a régit.

Igy indultunk neki az új alkotmányos időszak megnyiltával, nagy lelkesen, a b. Eötves felhivására, a népnevelési egyletek alakitásának, meglehetős számban létesitvén az ilyes szövetkezeteket, hogy aztán, csak hamar, beleunjunk ebbe a szereplésbe is s talán két-három ily egylet érte meg az egész erdélyi részekben azt az időt, a midőn legujabban gr. Zichy Jenő ismét napirendte tűzte a kérdést s nem tudjuk mennyi ideig felszinen fogja tartani az újabb elszunyadásig s 10—12 év mulva megint való fölébredésig.

Igy buzdultunk föl 1867 táján a székely kivándorlás rémhirére, Geczö, Imecs felszólalásai nyomán, Koos adatai után, a „Székely Közlöny" rendszeres agitatiói alapján, közigazgatásilag s még inkább társadalmilag lenditve némelyeket, tervezve sokat, irva és szónokolva még többet, nagy öröm-ujjongatással fogadva a Kralovánszky-alapot, de nehány nevelőbe visszahozott székely gyermek tanittatása után ugy elfeledve az egészet, hogy talán alig van nehány ember, a ki még a nem jelentéktelen Kralovánszky-alapitvány, miként állta felől is fölvilágositást birna adni, az Akademián kivül, mely a tőke kezelését annak idején magára vállalja vala.

Most, aztán, e tekintetben is visszatérült a dolgok nálunk szokásos rendje: a budapesti (!) székely-egylet, fennálltának 6-dik vagy 8-dik évében, idejét látta foglalkozni e kérdéssel s tagadhatatlan sok alapossággal, de még több jóakarattal ismét szóba hozta az ügyet s a sajtó, mint rendesen, egy darabkáig foglalkozott is a kérdéssel, kivált, miután épen az időbe merült föl az állami jószágok eladásának kérdése is, igy mintegy magától kinálkozván a megoldási mód is, az állam-jószágoknak részletenként való eladása és a kivándorlásra kész székelyeknek ezekre való kitelepitése, természetesen az előlegezés és segélyezés nagy mértékben való igénybe vételével.

Mi ugyan a baj ez úton való orvoslásától nem valami sok eredményt várunk. A kivándorlás — a mennyiben ennek lehet nevezni — nem csapatoslag, családonként, vagy épen falunként történik, hogy igy, mesterséges úton, kisebb-nagyobb földterületeket lehetne a kiköltözőkkel benépesiteni, hanem egyes elégületlenek, hajótörést szenvedettek, vagy könnyüszerrel gazdagodni vágyók — férfiak és nők — engedik magukat a mesés kilátások által a hegyeken tulra, havas-alföldre, csábittatni. Az ily átözönlési folyamat ellen, mely csak olyan természetes a különböző miveltségi foku, közgazdasági viszonyu országok közt, mint a mily természetes, hogy a magasabb fekvésü edényből az alantabb fekvésübe a viz, a melegebb szobából a hidegebbe a hő átáramlik, mesterséges uton édes keveset tehetni. De, ha mit tehetni: azt is csak akkor lehet sikeresen, ez esetben, ha a székely-egylet, az állam, a törvényhatóságok és a helyszinén való társadalmi actió tervszerüen és egyértelmüen müködnek közre, de nem olykép, hogy most a pénzügyminiszter foglalkozik az állam-jószágok eladásának kérdésével, majd a székely-egylet értekezik a székely kivándorlásról, egyik a másiktól függetlenül; talán valamelyik törvényhatósági gyülés is szép dictiókat hall a nemzeti calamitásról s aztán, quasi re bene gesta, mindenik üzi a maga dolgát, érintkezésbe nem lépve a többivel s várva, hogy a dolog majd csak eligazodik magától. Együttes, tervszerü eljárás, egymás kezére dolgozás, anyagi és erkölcsi segélyezés, és pedig folyton résen levő s nagy apparatus nélkül dolgozó közegek utján, minél kevesebb irka-firkával s minél könnyebben hozzáférhetővé tett tanácslással, utasitással és tettleges támogatással — igy is csak ez uton vethetni gátat némileg ennek az átáramlási processusnak.

De mind e gátvetés a történettől, a közegek éberségétől, tapintatától függ s még akkor is könnyen megeshetik, hogy a vélt szerencse utjára indulni akaró individualitásán, elcsábult phantasiáján és makacsságán hajótörést szenved az egész joszándéku és eszélyesen berendezett actio, mert, a végén is, az egyéni szabadságot bajos a mai korban, még ilyen érdekek nevében is, a kényszer béklyói közé szoritani.

Hanem jövedelmezőbbé, kényelmesebbé kell számukra otthon az életet tenni, mint a mennyire a havas-alföld most kecsegteti a székelyt, szóval természetes gátot kell az átáramlás elé vetni, hogy a viz lefolyása erre forduljon, hogy a hőmérsék kiegyenlitési folyamatja erre vegye utját s akkor (látszólag) magától fog megtörténni az, a mit most mesterséggel próbálnánk s a mi — a dolog természetéhez képest — mesterséges úton teljesen soha sem sikerülhet.

A házi ipar munkái mind nagyobb méretekben honosulnak meg oda át a Rikán belől; ezt, a munka jövedelmezőségének biztositását, kell egész erővel támogatni, megszilárditani, s ha igy lassanként egy nagy házi ipar-teleppé fog válni az egész Székely-föld, az igy előállitott productumok számára könnyen hozzá férhető és jutalmazó piaczokat kell kereskedő társulatok létesitése utján teremteni — bizony akkor csak a nép salakja fog szülötte földéről elkivánkozni.

Az út, melyen e lazuló nép-homok megkötését megkezdették, a legegészségesebb, mert a legtermészetesebb. Ezt a módot kell államilag, törvényhatóságilag, társadalmilag fokozni: minél több ipari s igy jövedelmező munkára kell, szakoktatás útján, a népet tanitani s egyszersmind a végzett munka értékesitését lehetővé tenni, közvetitő, kicserélő, elárusitó egyletek létesitése által. Kralovánszky-alap, jótékonysági részvény-társulatok, államsegély, az ipar emelésére szánt költségvetési tételek, együttesen, megadhatják módját, hogy a nép értékes munkavégzésére tanittassék és, hogy munka-értékét nyereséggé fordithassa. Akkor aztán nem fog atyái temetkező földjéről elkivánkozni, akkor aztán nem apasztja a magyart a mostani természetes átáramlás, akkor aztán nem hiában töltik idejöket a kormány, a székely-egylet, a törvényhatóságok és szövetkezetek a tervezgetésekkel, dictiozásokkal és elméleti vitatkozásokkal.

Mi csak ezt a biztos útját látjuk a baj orvoslásának.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi miniszter az 1880. II. t. cz.-ben nyert felhatalmazása alapján azon törvényhatóságokat, melyeknek területén szőlőmüvelés van, állandó phylloxera bizottság megalakitására utasitotta. Szabolcsmegyében már meg is választatott ezen bizottság.

KÜLFÖLD.

A konstantinápolyi tárgyalások addig huzódtak-halasztódtak, mig végre tegnap a porta — ugy látszik, a nagykövetek erélyes felszólalása következtében — küldöttei által előterjesztette a jelentést, mely magában foglalja a végső határig menő engedményeket. Az engedmények részleteiről legutóbbi táviratink hoztak némi jelentést. Ujat ezekhez nem tehetünk hozzá, mert Konstantinápolyból ma csak az a hivatalos tudósitás érkezett, hogy a nagykövetek tegnap tartották az ötödik ülést a török-görög ügyben, de „az értekezlet folyamáról semmi biztosat nem hallani."

Figyelemre méltó, hogy e pillanatban ismét a pesszimisztikus felfogás uralkodik a diplomácziai körökben. Berlinben, mint onnan jelentik, a háborut elkerülhetetlennek tartják. A „Nat. Ztg." egy londoni tudósitása szerint a most folyó diplomácziai tárgyalásoknak csakis az a czéljok, hogy betöltsék a hadjárat kezdetéig való időt. Csakhogy Görögország, a hadüzenő fél, bár partjain már kitavaszodott, még mindig nem fejezte be hadi készületeit, mig ellenben Törökországról azt mondhatni, hogy teljesen készen van.

A diplomaták egyenetlenségét is okul hozzák föl a tárgyalások sikertelenségére. Igy vádolták a napokban a franczia és olasz nagyköveteket azzal, hogy az előre megállapitott tervnek ellene dolgoztak. Az előbbiről már szóltunk egy izben. Az utóbbira vonatkozólag egy félhivatalos római lap ma határozottan kijelenti, hogy miután az olasz kormány teljes beleegyezését adta a Bismarck herczeg és Goschen közt létrejött megállapodáshoz, Corti grófot ismételten utasitották, hogy ahhoz alkalmazkodjék.

Karl Blind, mint jelentettük volt, a Transvaal-bizottság részéről nemzetközi feliratot adott át Bright miniszternek, a boerokkal való békekötést kérve. Bright tegnap vette át a feliratot, köszönetet mondott Blindnek s reményét fejezte ki, hogy a béke létre fog jönni és hogy Transvaal lakosságát kielégitő és Angolország becsületével összeegyeztethető megoldásra fognak juthatni. „Angolország semmit sem nyerhet a háboruáltal még katonai dicsőséget sem."

—

Mindenfelé általános és nagy feltünést kelt, hogy az osztrák képviselőház sem adott kifejezést megdöbbenésének és sajnálkozásának a czár meggyilkoltatása felett. A cseh képviselők között e miatt igen nagy ingerültség uralkodik. A részvéthatározat tervben volt, de a lengyel képviselők a leghatározottabban kijelentették, hogy ellene fognak szavazni; Taaffe gr. miniszterelnök erre bizalmas miniszteri értekezletet tartott, minek eredménye a lengyel miniszterek erélyes fellépése folytán az lőn, hogy Taaffe kijelentette Smolkának, az osztrák képviselőház uj elnökének, hogy nem tartja szükségesnek a részvétjavaslat beterjesztését. Ez története azon feltünő körülménynek, hogy e jelentékeny kérdésben miért járt el szolidáriasan az osztrák képviselőház a magyar törvényhozó testülettel.

BELFÖLD.

Nagy-Enyed, 1881. márcz. 16.
(Korcsolya-egyleti bál.)

Tekintetes Szerkesztő ur!

A közelebbről lerajzolt évad nem egyszer látta városunk és vidékünk müvelt közönségét a tánczterem falai közt csaknem tuláradóan kedélyes mulatságokban egyesülni, annyira, hogy az áradásra rohamos apadástól lehete tartani; de mennyire kellemesen esék tapasztalnunk, hogy az ár átcsapva a tarsang és szigoru böjt töltésein, a folyó hó 12-én lefolyt korcsolyázó-egyleti bálban érte el tetőpontját, fényes tanujelül annak, hogy a fiatal, alig egy pár hónapos korcsolyázó egylet már is teljes mértékben birja a közönség érdekeltségét és pártfogását.

Az itt még nem látott csinnal diszitett terem méltó elfogadási helye volt az ott megjelent és mondhatni minden izében válogatott közönségnek, melynek élén báró Kemény Lászlóné állott, kit a korcsolyázó egylet bálbizottsága elég szerencsés vala a bálanyai tiszt elfogadására megnyerni. Alig este fél kilencz órakor már megjelent a tánczteremben, oldalán az előkelően bájos Kemény Ilona bárónővel, éljenzések között fogadtatva a már nagyrészt felgyült közönségtől és a rendező bizottság által, mely mindkettőjüknek pompás kiállitásu diszes virágcsokrot nyujtott át. Majd báró Kemény Domokosné és kedves leánya Katalin bárónő emelék a bál fényét, körükben a Barcsai nővérekkel s köztük báró Splényi Gézával.

Valóban szép látvány volt együtt látni városunk szine-javának nagy részét — a közel, sőt távolabbi vidékekről megjelent vendégeket, a mint nemes kedélyességben tovalejtének a zene dallamos ütemeire.

Ugy tetszik, mintha egy virágokból és ragyogó gyöngyszemekből alkotott füzért látnánk szemkápráztatóan szüntelen egybefonódni, meg kibontakozni. — Ott valának Adler Sándor, honvéd alezredesné, dr. Magyari Károlyné, Póka Kálmánné, Elekes Károlyné, Vincze Dánielné, Vajna Károlyné, Török Bálintné, Török Bertalanné stb. (helyből); Jozmán Nándorné (Gyulafehérvárról), Kovács Kelemenné (Felvinczről) stb. stb. — Vajda Ilona, Gáspár Jolán, Finna Gizella, Varró Róza, Veres Ilona (Tóhátról), Török Zelma, Albert Ida, Török Borcsa, Vinkler Bella, Khloyber Frieda, Jovián Ida, Navratil Jozefine, Balog Gizella (Czelnáról), Demeter Gizella (Zágonból), Kovács Ida (Felvinczről), Molnár Olimpia (Tövisről), Pauletics Irma (Gyulafehérvárról), stb. stb.

A vigalom egyik fénypontját képezte a szünet alatt a vendéglő nagytermében lefolyt közvacsora, melynek fényét különösen emelé a nagy számmal résztvett hölgyek társasága, megadva mindazt, a mi a különben kitünően készitett és felszolgált vacsora lefolyását élvezetessé

A KELET TÁRCZÁJA.

A LÁMPAGYUJTÓ.

MISS CUMMINS REGÉNYE.

Tizennyolczadik fejezet.

A kitörő szenvedély legyőzése.

(Folytatás.)

Aztán voltak még ama tárgyak közt régi gyermekjáték, s képes könyvek, Villitől kapott ajándékok, egy kis kosárka, melyet Villi dióhajból faragott számára, s több más ily apróságok.

Mind e holmiket, a lámpás és prémsipka kivételével, Gertrud a kandalló párkányzatán hagyta volt hátra, hogy kissé szellőzzenek, s a mint a szobába lépett, azonnal kincseit kereste szemeivel.

Minden oda volt. A kandalló párkánya le volt porolva, s egészen üresen állt. Az ágy mögötti szeglethez futott, hol a régi dobozt hagyta volt. Ez is eltünt onnét. A szolgáló után szaladni, azt visszaszólitni, s egész sereg egymást gyorsan követő kérdést tüzni elibe, egy percz müve volt Trudkára nézve.

Brigitta nem rég volt szolgálatban, s legnagyobb mértékben együgyü volt. De Gertrudnak mégis sikerült mindent kitudakolni tőle, mit tudni óhajtott.

A kis fehér alak, a pipák s a lámpás egy csomó más összetört cserépdarabbal a szemétdombra kerültek, s miként Brigitta mondta, azok is ezer darabra törtek. A prémsipka, mely állitólag egészen molyette volt, tűzhalálra itéltetett, s a többi holmikkal, hogy mi történt, nem tudta egész bizonyossággal Brigitta, de ugy hiszi, hogy azt is bedobta a tűzbe, s mindezt az Ellis asszony rendeletére cselekedte. Gertrud szótlan bocsátotta ki Brigittát a nélkül, hogy ennek sejtelme is lett volna a lányka nagy vesztesége felől, aztán bezárta utána az ajtót, levetette magát ágyára, s keservesen elkezdett sirni.

— Tehát ez volt az ok, a miért Ellisné oly készséggel pártolta tervemet és én elég esztelen voltam azt gondolni, hogy érettem, irántam való vonzalomból történik. Csak az volt szándéka, hogy az alatt ide jöjjön s megraboljon. A tolvaj!

A lányka ép oly gyorsan felállt az ágyról, a mint levetette volt magát réá, s az ajtóhoz rohant; ekkor egy új gondolat látszék őt egyszerre visszatartani, s ismét visszatért ágyához, hangos zokogással térdre omlott, s arczát kezeibe rejtette. Párszor ismét felemelte fejét, s azon a ponton látszék állani, hogy felemelkedjék s ellenségéhez rohanjon, de valami ismét mindig eszébe jutott, s visszatartóztatta magát. Nem félelemérzet volt. Oh! nem, Gertrud nem félt senkitől. Erősebb indoknak kellett lenni a félelemnél. Bár mi lett légyen is, olyas valami volt, mi csendesitő hatást gyakorolt réá, mert minden ujabb ily belharcz után nyugodtabbá lett, s végre csendesen felállva az ablakhoz lépett, leült ott egy székre, s fejét kezére támasztva, kinézett a tájra. Az ablak nyitva állt, az eső elmult volt, s a megüdült szép természet mosolya ragyogó szivárványban tükrözödött vissza, mely a nyugoti láthatárt övezte félkörben. Kis madárka szállt le most az ablak előtti fa egyik ágára, s örvendezve dalolt el egy hálaimát istenhez. A virágok illata kéjtadóan özönlött be a szobába. Gertrud keblében csodás érzés keletkezett, s még nem sokáig ült igy magában, midőn neme azon gyönyörérzetnek fogta el szivét, mely a háborgó szenvedelyeket követő béke eredménye. Érezte, hogy győzött. Kivivta e világon legnagyobb győzelmet, az önmaga feletti győzelmet. A ragyogó szivárvány, a madárka hálaadódala, a virágok illata, s mindazon szépségek, melyek a földet a lezajlott vihar után diszitették, félennyire sem voltak oly elragadók, mint azon fény, mely e perczben a fiatal leány arczát megvilágitá, miután a vihar keblében lecsendesült, s ő égfelé tekintve, szive néma imában fejezte ki hálaját a nyujtott önuralomért.

A théához hivó csengettyü hangja riasztotta fel őt ábrándozásából. Sietve fürösztötte meg kipirult arczát, hideg vizben lesimitotta haját, s lement uzsonálni.

Az étteremben nem volt senki, kis időmulva belépett Ellisné. Mr. Graham nem jött volt vissza még a városból, s Emilia erős fejfájásban szenvedett. Ennek következtében Gertrud egyedül Ellisné társaságában theázott e napon. Ez utóbbi, bár azt nem tudta, mily nagy becsben tartotta Gertrud ereklyéit, annak nagyon is öntudatával birt, hogy kellemetlen érzést okozott neki, s mivel a sértett fél egyetlen jelét sem adta, a harag vagy neheztelésnek, s a dolgot még csak nem is emlitette egy szóval is, a gonosztevő asszony kényelmetlenebbül, s megalázottabbnak érezte magát, mint azt magának is be akarta volna vallani.

A dologra azután sem történt soha semmi voatkozás, de Ellisnének meg volt az a kinzó öntudata, hogy Gertrud türelem tekintetében, ez alkalommal fölényben maradt felette.

Másnap mrs. Prinne, a szakácsnő bément Emilia szobájába, kezében tartva a dióhéjból faragott kosárkát s monda:

— Szeretném tudni, hol van miss Gertrud. Megleltem kis dióhaj kosárkáját a széntartóban, s azt hiszem nagyon őrülni fog neki; nem esett legkisebb baja sem.

Emilia kérdezte, hogy miféle kosárkát, s a szakácsné átnyujtotta azt, s nagy hévvel elbeszélte a tegnapi rombolást Gertrud portékáival, mit Ellisni intézett, s minek ő — a szakácsnő — nagy felháborodással volt tanuja. Fájdalmas leirását adta annak is, mily szerencsétlennek érezte magát ezért a fiatal leány, midőn Brigittát kikérdezte az esemény felől, mit a szánakozó szakácsnő nem távol fekvő szobájából jól hallott.

Midőn Emilia ezeket hallotta, viszszaemlékezett nagyon jól, mintha tegnap délután Gertrudot szobájában keservesen sirni hallotta volna, de miről később azt hitte, hogy csalódottt

— Eredj Prinne, szólt a szakácsnőhöz, vidd el Trudkának kosarát. A kis olvasószobában van.

Emilia több napon át várta, hogy Gertrud el fogja beszélni az őt ért sértést, de Gertrud magába fojtotta fájdalmát s némán hordozta.

Ez volt a teljes önuralom első példája Trudkánál, és az utolsó, melynél adoznunk kellend. Ez idő óta mindig több-több ereje volt indulatain uralkodni, s minden kisérlet után lelkülete több szilárdságot nyerve, végre valódi bámulat tárgya lett azokra nézve, kik azon heves természetet ismerték, melyet meg kelle fékeznie. Most már csaknem betöltötte tizennegyedik évét s az utóbbi időben oly gyors volt nővése s fejlődése, hogy nem csak elérte már a korabeli gyermekek rendes nagyságát, de azon jóval tul is volt. Nem levén azonban alávetve semminemü iskolai kényszernek, s a jó falusi lég és sok mozgás következtében, e gyors növés nem volt legkisebb káros hatással egészségére.

Virágos kertje nagy gyönyörüség forrása volt reá nézve, s mivel gondos ápolása mellett virágai szépen látszottak tenyészni, mindig volt reggelenként egy illatos virágcsokra, mit Emilia tányérja mellé helyezett a reggelinél.

(Folyt. köv.)

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

teheté, hozzájárulva közbe-közbe hivatalos és nem hivatalos kedélyes felköszöntések.

A mulatság kitünő kedélyhangulatban reggeli fél hat óráig tartott, s a közönség páratlan élvezettel töltött éj édes utóérzetével távozott.

E siker feljogosit a reményre, hogy hasonló alkalommal a közönség a korcsolyázó egyleti bált ismét hasonló, — sőt még ennél is nagyobb pártfogásban fogja részesiteni.

A nagylelkü felülfizetők: b. Kemény Lászlóné 100 frt, Zeyk Miklós 9 frt, b. Splényy Gézáné 5 frt, Lányi Pál 1 frt, b. Bánffy Jenő 2 frt, b. Splényy Henrik 1 frt.

Fogadják az egylet nevében a rendező bizottsag hálás köszönetét.

Egy rendező bizottsági tag.

A czár meggyilkoltatása.

A legujabb nyomozások végre világot derítettek a merényletre. A pétervári hivatalos lapnak külön kiadása ugyanis közli, hogy a merényletfőintézőinek egyike, ki márczius 11-én elfogatott, bevallotta abban való részvételét s Ruszakovot büntársának nyilvánitotta, azt mondván, hogy ez volt a kezdeményező. Ruszakovot ezután elvezették a kórházba, hol az ismeretlen letartóztatott egyén meghalt, s ő a halottban ráismert arra a büntársára, ki a második bombát vetette. Hogy ez ki volt, ez még nincs konstatálva. Paraszt-ruhát s egyszerü báránybőr-ködmönt viselt. Munkás azonban nem lehetett, mert a vizsgálaton testalkatát sokkal gyöngédebbnek s kezeit is puhábbaknak találták, semhogy nehéz munkát végezhetett volna. Arcza és szemei sulyos sérüléseket mutatnak: lábszárcsontján mintegy 20 sebet találtak. Maga Ruszakov, mint bányász-akadémiabeli társai mondják, jó természetes eszü, de müveletlen ember. Az intézetbe, melybe nehéz bejutni, Volkonszki herczeg tanfelügyelő protekcziója által jutott be, ki őt, mint megbizható fiatal embert ajánlotta az intézet igazgatójának.

Azt a szállást, a honnan a bombákat hozták, a rendőrség, mint jelentettük, körülfogta. A házigazda megölte magát, de az asszonyt, ennek szeretőjét, elfogták. A lakáson több bombát találtak, ugyszintén a merényletre vonatkozó proklamácziókat, melyekben meg van mondva, hogy a tervezett merényletet két ember fogja végrehajtani. Ugyanerre a szállásra tegnap reggel egy fiatal ember érkezett. Mikor el akarták fogni, hat lövést tett és három rendőrt megsebesitett. Letartóztatása azonban mégis sikerült.

A rendőrség már jóval előbb értesült arról, hogy ujabbi merényletet terveznek a czár élete ellen, de csak pénteken jutott nyomra. Erre vonatkozólag egy pétervári magántávirat ezt jelenti:

A rendőrség már kedd óta informálva volt, hogy a nihilisták klubjaiban élénk tanácskozásokat tartanak. Szerdán két-, pénteken egy elfogatást eszközöltek, melyekből az derült ki, hogy a czár ellen ismét merényletet szándékoznak elkövetni. Ez okból Delsall tábornok pénteken éjjel személyesen kutatta át a téli palotát. Minthogy semmi gyanusat sem találtak, az udvarnál megnyugodtak, mert a rendőrség már egy év óta több izben idézett elő haszontalan aggodalmakat. Maga a czár sem kivánt tulhajtott gondosságot. Hogy a nihilisták erősitést kaptak oly emberekben, kik politikai okokból csatlakoztak, de a gyilkossági tervekről tudni sem akartak, onnan tünik ki, hogy az utóbbi napokban az udvarnál Lorisz-Melikovhoz, és a rendőrséghez nagyszámu óvás és feljelentés érkezett. Ezek között oly levelek is voltak, melyek Bécsből, Florenczből, Zürichből, Genfből és más városokból érkeztek.

Az Agence Russe helyreigazitja a jelentést azon asthma elleni pilula-dobozról, melyet néhány nappal a katasztrófa előtt a czárnak átküldöttek és azt mondja, hogy a czár tényleg asthmában szenvedett. A dobozzal együtt levél is érkezett, mely óva intette a czárt, hogy egy hozzá érkező, hasonló szerkezetü dobozt ne nyisson ki, mert a fonal elvágása által a doboz fel fog robbanni és őt meg fogja ölni. A vizsgálat alatt kitünt, hogy a dobozban tényleg annyi volt a levélben megemlitett anyagból, hogy több embert is megölhetett volna.

A merénylet szinhelyéhez közel a csatornában feltalálták a czár szétszaggatott sipkáját, s köpenyének rongyát, továbbá egy emlényes arany karpereczet, egy női arczképet, két zsebkendőt Alexander Nikolajevics jegyzéssel, két szétszaggatott levelet valószinüleg a czár zsebéből s egy csomót a czár hajából, végül parafát, pecsétviaszokat s bádog lemezdarabokat.

Az elhunyt császár irományai közt két ukáz fogalmazványát találták, melyek egyike egyelőre Pétervár és Moszkva területére a sajtószabadságot engedélyezte volna, s az eddig a két fővárosban alkalmazott opczio-rendszert az egész országra kiterjesztette, a másik pedig elrendelte, hogy a tartományi delegáltak egybehivassanak. A császár a trónörökösnek és Lorisz Melikoffnak ezekhez beleegyezését adta s csak azt jegyezte meg, hogy előbb meg kell fontolnia a dolgot, s külön bizottságot kell kiküldenie Valutev elnöklete alatt a tervek megbirálására.

Az „Intransigeant“ egy genfi levelében az állittatik, hogy a bombák, melyek a császárt megölték, a million-ut egyik házából dobbattak. A bombák nem üvegből valók voltak. Kettős érczburokból állottak, melyek közé viz volt öntve. Ezen érczburokon belül a robbanó anyag helyeztetett el. Robbanáskor a vizrészek borzasztó pusztitást okoztak, épen mint a vizzel töltött pisztolynál.

A Berliner Tagblatt jelentése szerint a bomba burka meg volt mérgezve. A merénylet alkalmával megölt zenésznél mérgezést konstatáltak.

A czár holttestének ünnepélyes átvitele a Péter-Pál székesegyházba pénteken, a temetés pedig márczius 27-én lesz.

A Kölnische Zeitung jelentése Pétervárról: A forradalmi végrehajtó bizottság ma posta utján, az itteni hirlapok szerkesztőségeinek és különféle előkelő személyiségnek, márcz. 13-ról kelt és márcz. 14-én kibocsátott felhivást küldött, mely a „Narodnaja Volja“ nyomdájában nyomatott, és melynek cynismusa minden eddig nyilvánosságra jutott hasonló nyilatkoatot messze felülmul. Abban az mondatik: Két évi fáradozás és nehéz áldozatok után végre sikerült a felszabaditás munkája. III. Sándort arra intik, ne kövesse atyja példáját és ne váljék zsarnokká. A bizottság felhivja elvtársait, támogassák továbbra s a forradalom ügyét, ha a harczot majd a jelenlegi czár ellen is megkezdik. A felhivás kezdetén azt mondatik: II. Sándort az 1879. szeptember 7-én hozott halálitélet következtében ölték meg.

Berlinben a merényletet félhivatalosan az internáczional e müvének mondják, mely összefüggésben van a szoczialdemokracziával, a mely a maga részéről Európa összes fejedelmeit fenyegeti. A porosz belügyminiszteri széknek sürgős betöltése ennek folytán szükségessé vált.

Pétervári társaságból származó hirek szerint a czár sajátkezüleg irt végrendeletében második nejének, Dolgorukij herczegnőnek 200 millió rubelt hagyott. E tényt az Oroszországban uralgó szomoru pénzügyi helyzetre való tekintetből igen élesen birálják. A mostani czárnak azon rendelete, mely szerint a herczegnőnek a merénylet után Pétervárat azonnal el kellett hagynia, e miatt általános helyesléssel találkozik.

A N. W. Abendblatt jelentése: Ruszakovot állitólag még ma felakasztják.

Pétervárról, márcz. 17 ről irják; Ruszakov számára készen áll már a Smolenszki mezőn az akasztófa. A kivégeztetést azonban ismét elhalasztották. Azt a nihilistát, a kit 12-kén fogott el a rendőrség és a pétervári nihilista bizottság főnökének tart, Jabilovnak hivják.

A rendőrség uj és uj föltedezése ideges izgatottságban tartja a lakosságot. A katasztrófa szemtanuit Mihály nagyherczeg hallgatja ki. Ruszakov, miután nem sikerült megmérgeznie magát, elvesztette bátorságát és terjedelmes vallomást tett, a mivel állitólag összeköttetésben áll a Telesnaja-utczában Havroczkinál végrehajtott kutatás. Havroczki lakásában készitették a nihilisták a bombákat; a rendőrség talált is nála dynamitot, petardákat és bombákat.

16-ikán vitték át az elhunyt czár holttestét a palota nagy templomába. A czár, a nagyherczegek s Leuchtenberg és Oldenburg herczegek vitték a koporsót. A jelenlevők mindnyájan letérdeltek. A templomban halotti misét tartottak. Holnap viszik át a holttestet a vár templomába, a hol kiteritve marad. A temetés valószinüleg márcz. 27-én megy végbe.

A birodalom összes részeiből folyvást érkeznek táviratok, melyek az országszerte uralkodó gyászról és felháborodásról tesznek tanuságot. — mindenütt a templomokba özönlik a sokaság és imádkozik. Sehol se nyilvánul a zavargás legcsekélyebb nyoma sem. A császári ház iránti szeretet mindenütt a legélénkebb kifejezést nyer. A birodalom végső határain lakó parasztok küldöttséget menesztenek, hogy koszorut tegyenek II. Sándor koporsójára.

A Nevski-prospekt és a kiskert-utcza szegletén fekvő ház alatt aknát fedeztek fel 16 ikán. A házban egy sajtkereskedő lakott; az ő boltjában kezdték ásni az aknát. A nyilás a boltos szobájában volt; egy pamlag-féle butordarab, mely tele volt vakolattal, rejtette azt el. A kereskedő nejével együtt megszökött és mindent cserben hagyott. A szobában egy sulyos vasdorongot is találtak. Az akna a kiskert-utcza irányában volt megásva, mely a lovardához vezet. Most egy csapat utász dolgozik a feltedezett aknán.

IRODALOM és MÜVÉSZET.

A szt. István társulat 28-ik közgyülése.

A szt. István társulat, e nagy r. kath. irodalmi társaság, 17-ikén tartotta 28-ik közgyülését a papnevelő intézet nagy termében az összes klerikusok s mintegy 60 tag jelenlétében. A világiak közt jelen voltak: Cziráky János gróf, Majláth György, Bogisich törv. elnök, Apponyi Albert gróf, Lubrich Ágoston, Gervay, Majláth Gusztáv, Lonkay, Szalay István, Józsika, Kürz Antal, Felsmann József, Molnár László stb. az egyháziak közül Simor János primás, Samassa érsek, Paur Iván székesfehérvári, Ipolyi Arnold beszterczebányai, Császka György és Schuszter Konstantin püspökök, a budapesti összes plébánosok, Tanárky Gedeon, Ruzsiska egyetemi tanár, Füssy, Czobor Béla, Bogisich, Zsendovics József kanonok, Poór Antal kanonok stb.

Cziráky megnyitván az ülést, Zsendovics elnöklete alatt a primás meghivására bizottság küldetett, ki a püspökök kiséretében megjelenvén, élénk éljenzések közt elfogadta az elnöki széket s hosszabb, szép nyelven irt, de kimagasló pontokban szerény megnyitó beszédet mondott, mely részben a közös iskolák ellen is szólt, egészbe véve azonban a jelen társadalom keresztény jellegének elpusztulásáról s ennek hatásáról szólt, azt fejtegetvén, hogy a hitetlenség terjedése a socialismust idézi elő mulhatatlanul s még nálunk is, hol e baj látszólag távol fekszik.

A hit és hitetlenség közt folyt harcz — mint Goethe után mondjá — a világtörténelem döntő főmozzanata, a többi mind lényegtelen s idővel jelentőségét teljesen elveszti. A keresztyén hit az, a mi a világtörténelemnek életet ad. A müveletlen népnek szükséges, hogy szellemi életre ébredjen, a müveltnek, hogy kiüzött életczélját el ne tévessze s mindkettőknek, hogy a lét czélját felismerje. A keresztény vallás elvonása határozottan ront mindkettőnk jellemén s életét keserübbé teszi, de a müvelt embernek szükségesebb, mert könyebben tévedhet s mert müködése nagyobb jelentőségü. A hitetlen nép szolgaságra van rendelve, mert féktelen szenvedélyének rabja, ez az ördög anyja, a Nerók s Caligulák dajkája.

A hitet ápolná a társadalom s irodalom terén, ennélfogva nagy feladatot képez. Keresztyén iskola erre vonatkozólag a főeszköz, csak ez biztositja a kejesztény jövőt. A keresztyénellenes iskola a forradalom s a forradalomból származik szocializmus, a társadalom valódi felbontása. A mai fiatalság forradalmi, a jövő szocialis lesz. Nem rémitgetések e jóslatok, melyeket ma már gyakran hangoztatnak. Napjainkban kevés koronás fő van már, ki ellen átkos merényletet nem kezdettek. Hazánkban kevésbé van még a vallásosság megbénitva s ennek megfelelőleg a socialismus sincs elterjedve, de nyomai megvannak s azért óvakodni kell. A naponként mutatkozó jelek, melyek a botrányok, nyomor s hitetlenség tanuskodoásaiban láthatók, eléggé igazolják, hogy a jelen viszonyok között végpusztulás következik be, emberi törvény nem segit a bajon, mert hiszen azok tekintélye s kötelező ereje is hanyatlik, ha gyorsan szaporodnak. A baj elháritására intézett kisérletek általában, nézete szerint mind kuruzslások maradnak, mig a pápa világi uralma helyre nem állittatik, mert az egyház látható fejének tekintélye erősiti meg a vallásos hitet.

Hosszasb idézetet közöl ezután egy névtelen forradalmár vallomásából, mely vallomás azt bizonyitaná, hogy a forradalmárból a hit elrablása után szoczialista lesz. Addig ugyanis, mig kincse volt a tulvilági hitben, most hogy ezt elvették, a pokolhoz kell menni, de a poklot az azt megelőző élvezetekkel akarja birni. Ez okból a kétségbeesés logikája elviszi oda, hogy az élvezetet — ha kell — erőszakkal is elrabolja. Nem levén hite, isten törvényében sem hisz s emberi törvényeket ő maga is tud készíteni — a saját javára s önző érdekében. Még a szavazó urnánál is kiviheti ezt. Keresztényeknél az ily eljárás lehetetlen. De mivel megbolygatták a közös iskolák által s más módon a társadalom hitét, az elüzött szerzetesek s fogságba hurczolt püspökök után majd feltámad a társadalmat tönkre tevő s a vagyont megsemmisitő szocializmus.

Az élénk éljenzéssel, s mint Cziráky János gr. phrázisában mondta — a szarvas által óhajtott illető forráshoz hasonló vágyakozással fogadott beszéd, a nevezett gróf inditványa folytán a jegyzőkönyvben egész terjedelemben közöltetni határoztatott s felkérés után a primás megigérte, hogy a pápának megszavazott hódolati tiszteletet személyesen adja át.

Ezután következett a második tárgy, az alelnöki jelentés, melyet Tárkányi Béla olvasott fel. Bő beszéddel felfüszerezett jelentésében először a kiadványokat emeli ki. Az évkönyven kivül tagilletmény gyanánt adatott Poór Antal „Aeneas Silviusa“ s Füssy Tamás IX. Piusról irt három kötetes művének befejező része. E két mü bemutatása alkalmat nyujtott alelnöknek, hogy a renaissanceról s a pápaság világi hatalmáról hosszu száraz értekezést tartson. A népiskolai könyvekből több uj kiadást rendeztek s 465,100 példányt bocsátottak forgalomba. Eddig 33 éven át, fennállása óta a társulat 9 millió 20,000 példány könyvet adott ki. Megemlitésre érdemes még, hogy a mult évben 4942 példány müvet, leginkább iskolai könyveket osztottak szét ingyen. Mennyi fordittatott most a moldvai s bukovinai magyarok számára? a jelentés nem emliti.

Ugyancsak alelnök mutatja be főba adatainak a pénztári jelentést, mely szerint a mult polgári évben az összes bevétel 81,778 frt 64 kr volt, összes kiadás 79,751 frt 29 kr, (s ebből könyvek s szent képek nyomtatására 36,627 frt fordittatott, más irodalmi müvekre mintegy 6000 frt.) A társulat tőkepénze 53,475 frt, vagyoni állapota 65,225 frt. A mult évben adakozásokból s végrendeletekből 861 frt gyült be (Liszt Ferencz 50 frtot adott.) Megjelent 465,100 nyomatván 3.527,400 iven eladatott 22,146 nyomtatvány 61,072 frt értékben. A jövő évre előirányozva van 78,203 frt 35 kr bevétel s 77.837 frt kiadás. A számadások helybenhagyatván a felmentvények megadattak s a költségvetési tervezet elfogadtatott.

A jelentés végén melegen emlékszik meg a közelebb elhunyt szombathelyi püspökről, Szabó Imréről, ki nemcsak kiváló egyházi iró s szónok volt, hanem a társulat körében is jelentékeny tevékenységet fejtett ki. Emlékének megünnepeléséről az igazgató választmány fog intézkedni.

A többi jelentések tudomásul vétetvén, a választmány ajánlatára közfelkiáltással megválasztattak az igazgató választmány uj tagjainak: Bogisich Lajos törv. elnök. Bády Valér, dr. Bognár István egyetemi tanár. dr. Rapaics Raymond s dr. Vajda Gyula egyetemi magántanárok. Vidékiek: Károly János, tétényi plébánosesperes s Kubriczky András taksonyi plébános. — Cziráky János gróf zárszavai után, melyekben beteg elnöktársáról, Károlyi István grófról s a jelenlevő Majláth országbiróról is megemlékezett a primás áldását adta a letérdeplő gyülekezetnek s kevéssel fél 12 előtt berekesztette a főleg egyházi jellegü közgyülést.

*

A Kisfaludy-társaság tegnapelőtt rendkivüli zárt ülést tartott belügyi rendezkedések végett, többek közt néhány érdekes ügyet intézett el, melyek a „Fővárosi Lapok“ szerint a következők: „Megbizták ugyanis az illető bizottságot, hogy a Kisfaludy Károlynak az akadémia termébe szánt mellszobrának elkészitése végett Kiss György szobrászszal kösse meg a szerződést. Továbbá elhatározták, hogy a májusi ülésen, mely 25-ére esik, a Calderon kétszáz éves születésének napjára és ünnepére e nagy spanyol költő emlékezetét megülik. Jellemző emlékbeszédet Győry Vilmos fog irni. Calderonnak a társaság által magyar forditásban kiadott két művét pedig: „Az élet álom“ és „Az állhatatos fejedelem“ czimüeket, diszkötésben megküldik emlékül és hódolatjelül a madridi nagy ünnep rendező bizottságának.

Az „Egyetemi kör“ hangversenye.

— 1881. márcz. 17. —

Szerettük volna tudósitásunkat azzal kezdeni, hogy a tegnapi hangverseny ugyannyira kitünően sikerült, hogy fölülmulta az egyetemi kör valamennyi eddigi hangversenyeit.

A megelőző tüntetések nélkül bizonyára igy is lett volna.

Tegnap azonban nagyon is meglátszott, hogy a közönség nem tudhatta biztosan megtartatik e a hangverseny vagy nem, s főkép ennek tulajdonitható, hogy fél annyi közönség nem volt, mint a tavalyi márcziusi hangversenyen, s hogy az egyetemi kör pénztárába befolyt jövedelem a tavalyihoz képest rendkivül csekély.

Az egyetemi tanár urak 4 kivételével nem jelentek meg, s bizonyára nem pártolás hiányából, hanem azért, hogy kifejezést adjanak annak, hogy az ifjuság tüntetéseit nem helyeselték.

De az tünt föl leginkább, hogy az egyetemi fiatalság azon része, mely időszerütlen tüntetésével az egyetemi kör hangversenyének tagadhatatlan nagyon sokat ártott, majdnem teljes távollétével tündökölt.

Ezzel azonban nem azt akarjuk mondani, hogy az egyetemi kör tegnapi hangversenye nem sikerült, hanem csak azt, hogy nem ugy sikerült, mint ezt a rendező bizottság fáradhatatlan buzgósága s a jótékony czél bizonyára megérdemelte volna.

A müsor első pontja Schubert „Nyitány“-a volt, melyet Pap Gyula, Kirnberger Ödön, Binder Emil és Lindner Béla egyetemi polgárok igen szépen adták elő.

„Resignation“ De Ch. Dankla hegedü szóló előadásában egy kis baleset történt, a hegedü hurja játék közben szakadt el. No de azért Pap Gyula ur mintha mi sem történt volna, hatással folytatta játékát, melyet zongorán Lichtig Adolf ur kisért.

Borovszki Matild Tompa K. „Gyöngyvirágok“ czimü költeményét sikerülten szavalta el.

A müsorozat legszebb két pontja Schillingné Neszveda urasszony dala és br. Bánffy György ur zongora játéka volt.

Schillingné Neszveda urasszony, Gegenbauer ur kitünő zongora kisérete mellett, Franz Róbert „In Herbst“ és Michalaics „In Liebes-Lust“ czimü dalát énekelte rendkivüli nagy hatással. A közönség sorai közt hallani lehetett az a feletti sajnálkozást, hogy miért nem halhatjuk Schillingné urasszonyt mentől gyakrabban.

Br. Bánffy György ur a magyar népdalok mesteri előadója, Salamon János népzene kisérete mellett egy nehány kedvelt népdalt játszott el, a már tölle megszokott lelkesedéssel és meglességgel, s oly hatással, hogy a közönség ismételtette a remek népdalokat.

Az előadott müsort mint mindég ez uttal is tánczkövette. Nem voltak sokan, csak 50 pár tánczolt, de ez az 50 pár ugy mulatott, hogy azok, kik nem voltak jelen csak sajnálhatják, hogy e fesztelen kedélyes ritka vig mulatságban nem részesültek.

APRÓ PUSKATÜZ.

Az „Ellenzék“ szerény determinácziója szerint, tehát, lefolyt a „Kossuth-Bartha“ (jobban mondva „Bartha-Kossuth“) banquette.

Ama lap szerkesztője ugyan maga is elröstelte a dolgot s másnap kikéri magának a szerkesztőtől az ilyen csüfondároskodást — hanem azért 24 óráig az egész globus arról beszélt, hogy a „Bartha-Kossuth“ banquette lefolyt.

Nemzetem, remélj, jövőd biztositva!

* * *

Kerekes Sámuel megteszi, hogy saját lapjában a nyilttérben saját neve alatt czikkez, de hogy a szerkesztő a szerkesztőhöz saját neve alatt nyiltlevelet intézzen saját lapjában, erre a passust Bartha Miklósnak kell kiállitani.

* * *

Hanem abban hasonlit Bartha Miklós Kerekes Samuhoz, hogy már mindketten kaptak fáklyás zenét.

Grosse Geister begegnen sich!

* * *

Vajjon ki szerkeszti az „Ellenzék“-et? Az egyetemi ifjak Bartha Miklós —, vagy Bartha Miklós az egyetemi ifjak számára?

* * *

Jó lesz azonban, ha Bartha Miklós pár leczkét is vesz legujabb bámulóitól, az egyetemi ifjaktól, a földrajzból. Akkor aztán nem fogja 1882. márcz. 15-dikén azt sohajtgatni, hogy „hajthatatlan elvei Adria partjához lánczolják“ Kossuth Lajost, Prometheuszként. Turin és Collegno, történetesen, nem az Adria partjain van.

* * *

A fáklyás-zene szónoka nemes hévvel dörgi:

„Hát három hosszu századon át csak azért küzdöttek, áldozták volna életöket elein k — —“

„Jól beszél“, mondja szomszédom, „ugyan ki ez az ős magyar?“

„Lichtenegger Viktor,“ mondám.

* * *

Ugyanez a fiatal szónok ezeket is mondá:

„Oh, mert ki tudná elmondani lelkünk keserüségét, midőn hallanunk kell, hogy nemzetünk legkiválóbbjai is drága hazánk, nemzetünknek a végpusztulás és halálnál egyebet jósolni nem tudnak! De mi, ifjak, a jövő nevében tiltakozunk a jelen hamis próféták ellen!“

Ha jól emlékszünk, hazánk végpusztulásának Kassandrája mostanában nem más, mint — — Kossuth Lajos és utánszajkolója — az „Ellenzék.“

Nem szép Lichtenegger urtól, hogy mestereit hamis prófétáknak nevezi.

* * *

A tegnapi „Ellenzék“ valószinünek tartja, hogy azért nem kapta lapunkat, mivel útközben megégették. A mai liberalis világban, a mint a sajtó szabadságot értelmezik odaát, ez is megeshetik; de az már különös, hogy az „Ellenzék“ reporterei a szinházban látnak, a mikor ott sem vagyunk s még zsebünk tartalmát is ösmerik — hitök szerint.

Hát az „Ellenzék“ olyan birlelők szava után indul el, a kik a mások zsebét vizsgálják?

* * *

Czecz Péter derék vállalkozónkat táviratilag Szent-Pétervárra hivták, hogy a czár temetését ő rendezze. Hogy megérkezhessék Pétervárra, a temetést 27 ikére halasztották el.

* * *

Teleki Sándor, a nagy iró és Hugó Viktor, Garibaldi sat. barátja, ismét bojtorjánkodik az „Ellenzékben.“

Tizenhárom próbás demokratához méltóan kigunyolja a zsidókat, természetesen görbe orrukkal es lúd-talpukkal egyetemben. Elhöditja egy helybeli gazda inasának jellemző kérdését, hogy de hát mi történt a czár kocsisával, az attentatumkor? Aztán akaszt egyet valami „nagyságos“ tanáron, a ki szerinte azt kivánta volna, hogy régi jó magyar iróink stylusát modernizálni kellene.

Azt hisszük, ugyan, hogy az a tanár inkább azt mondhatta, hogy régi jó magyar iróink stylusát nem kellene modernizálni, a mint az Aigner féle kiadás a Zrinyiászszal tényleg csakugyan megtevé s csak a nemes gróf nem értette meg a distinctiót, — de különben is, a ki a régi történeteket ugy moderinzálja, mint Teleki Sándor, jeles irótársunk, másra hagyhatná az ilyes megjegyzéseket.

Emlékezhetünk, p. o. hogy a Bem-ünnepély alkalmával ugyanez a Teleki Sándor irta az „Ellenzékben“, hogy „nagy volt Bem a piski hidnál s Mózes az — — **Ararát** hegyén . . .“ S ugyanez a Teleki Sándor zöngé, hogy „mikor a rómaiak az első olympusi (sic!) játékok alkalmával a sabini nőket elragadták“ — — kár, tehát, a mások szemében szálkát keresni ő Nagyságának!

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1881. márcz. 18.

— **A hivatalos lapból.** A magyar királyi belügyminiszter, a nagy-szebeni országos tébolydánál ellenőrré Stemmer Olivér tanárjelöltöt nevezte ki.

—

Helyi hirek.

— **Kolozsvár** sz. kir. város polgármesterévé a ma délutáni közgyülésen Minorich Károly h. polgármester egyedüli jelölt lett közfelkiáltással egyhangulag megválasztva. A főispán meleg szavakban üdvözölte a törvényhatóság első tisztviselőjét, a ki megköszönvén a benne helyezett bizalmat, igérte, hogy mint ilyen a város javát s nem pártokat fog szolgálni, mire a gyülés egyhangu lelkes éljenben tört ki. Az uj polgármester a hivatalos esküt le is tette s főkapitányi helyettesül Földesi Sándor első tanácsos neveztetett ki. Ugy halljuk, hogy az uj polgármester tiszteletére holnap a Redout termében bánquette fog rendeztetni.

— **Pott**, a hallei hirneves nyelvész tanár, igen elösmerő hangon tartott levélben köszönte meg Dr. Wlislocki Henriknek, lapunk munkatársának és a czigány nyelv alapos ismerőjének, megemlékezését, melylyel az általunk is ösmertetett „Haideblüthen“ czimü czigány dalfüzért s egy másik tudományos nyelvészeti dolgozatát a nagy nyelvésznek megküldi vala. Örömmel jelezhetjük, hogy Dr. Wlislocki igéretét birjuk, hogy Pott levelének czigányainkat érdeklő részét lapunkban közzé fogja tenni, amaz értekezése rendjén, melyben ki fogja mutatni, hogy a czigányok ind-eredetüségének elmélete — az egyptomi származással szemben — legelőször is magyar agyban született meg t. i. a komáromi ref.predikátor, Vály, volt az első, ki az eddig Grelmannak tulajdonitott e theoriát felállitá.

— **Ad vocem czigány!** Városunk egy birtokos-polgára tégla-vető czigányaival evődött, mire az egyik more igy vágott vissza: „Hágyja él azs Ur, mi is voltunk válámikor urak!“ „Ugyan mikor, te móré? „Hát, istálom, mikor a zsidók vótak a czigányok! Ákkor, bezszseg, nekünk állt a világ! Templomunk is vót, csák hogy salonából épült s megették a kutyák. Hánem, azs uraságnak a vót a vége, hogy a vajda igen bizott a fejér lovában s a poharában, a nemzetséget belevezsette a vizsbe s majd mind elpustultunk!“

— **Megfürösztötték.** W. D. dohányárus a Diana-fürdőben beszéli, hogy f. hó 17-én este 10 orakor az utcza felől jövő lármára lett figyelmes. Kimenvén az utczára, a mint a Szamos felé közeledett, egy embert látott a vizben fuldokolni. Kihuzván az illetőt a vizből, nevét tudakolta. Perdéli János csizmadiának valotta magát s azt állitotta, hogy őtet mások dobták a vizbe. A rendőrségnél jelentés tétetvén, az ügyben a vizsgálat majd talán kideriti, hogy Perdéli uram saját jószántából, a bor avagy más okok miatt élvezte egy kissé korai fürdőt.

Hazai hirek.

— **Tordaaranyosmegye alispánjától.** A m. báró főispán ur idei márczius 13-án 93. sz. alatti rendelete következtében Tordaaranyosmegye bizottságát folyó évi április hó 6-án délelőtt 9 órára, a megye házánál tartandó rendes tavaszi közgyülésre összehivom. A rendes tavaszi közgyülés tárgyai: 1. Az időközben érkezett törvények kihirdetése. 2. Felsőbb rendeletek. 3. Átiratok tárgyalása, s végre 4. kebli ügyek és inditványok feletti intézkedés, melyek közül legfontosabbak az 1880. évi kebli pénztári zárszámadás, a mult évi útépitési számadás és a folyó évi útmunka beosztás feletti intézkedés. — Torda, 1881. márczius 15. Veress Dénes, alispán.

— **A magyar mezei gazdák** körének ünnepies megnyitása tegnapelőtt d. u. 4 órakor történt a „Tigris“ szállóban. A kört Somssich Pál elnök nyitotta meg szép beszéddel, elmondta, hogy midőn e kört megnyitja, kettős érzés benyomása alatt áll, első az öröm, melyet érez a fölött, hogy a gazdaközönség a kor elutasithatlan kivánalmait megértvén, körbe tömörült, hogy czéljait elérhesse, s az azt gátló akadályokat lekűzdhesse, a második a remény, hogy e kör, mely ma még csak 350 tagot számlál, rövid idő alatt kiterjedt lesz. A kegyelet, hála, köszönet hangján emlékezik meg a nagy Széchenyiről, ki a nemzetgazdászati egylet magvát megvetette, köszönetet mond a magy. gazd. egylet s annak elnökének, kik e kört támogatták megalakulásában; végül üdvözli a jelen- és távollevő magyar gazdákat, kéri összetartásra, s a kört megnyitottnak jelenti ki. Ezután Tormay Béla a „szarvasmarhatenyésztésről“ szólt. Nem találja egészségesnek marhatenyésztésünket. Fejtegeti az „utánpótlás, jó mivelés és takarmány értékesités“ eszméit s szükségességét. Az állattenyésztés hanyatlását, a jó tenyészanyag hiányában látja. Ezen kell segiteni. Ezt czélozza a kormány, midőn bikatelepeket állit fel. — Statisztikai adatokkal mutatja ki a Királyhágón innen fekvő megyék bika hiányát s előadja, hogy 16 megyében nem kielégitő a bikalétszám, a Királyhágón tul még roszszabb a helyzet. A tenyészanyag behozatalát nem ellenzi egyelőre, de határozottan ellene mond a folytonos behozatalnak, mert szerinte nekünk kell megteremteni az anyagot. E szép s tapsokkal és éljenzéssel fogadott beszéd után Somssich elnök a megnyitó ülést bezárta s a kör tagjai a kör helyiségeit tekintették meg, s társalogva maradtak együtt még nehány negyed órát.

— **A nyelvujitási** adatok gyüjtése iránt Budenz József felszólitást intéz a „Nyelvőr“-ben az irodalom barátaihoz, hogy a mennyiben egyik-másik uj szó keletkezéséről vagy forgalomba hozataláról felvilágositást adhatnának, ezeket akár csak levelező lapon jutassák el a „Magyar Nyelvőr“ szerkesztőségéhez. E felszólitást Budenz a magyar tud. akadémiai nyelvtudományi bizottsága határozata nyomán teszi közzé, a mely bizottság reméli, hogy egyesek személyes emlékezése számos oly érdekes adatot elevenit fel, melyekre nézve a nyomatott irodalom nem birná a bizottság tagjait eligazitani.

— **Kossuth Lajos** tentatartója. Érdekes ereklye került a nemzeti muzeum birtokába. Ez ereklye egy tenta- és porzótartó, melyet Kossuth Lajos 1848/49-ben az országgyülésen használt, s mely a képviselőház akkori szolgája utján került Cherny István állami tisztviselőhöz, ki azt a nemzeti muzeumnak felajánlotta. E nagybecsü ereklye a régiségtárba lesz kiállitva. A tinta-, valamint a porzótartó, kemény, festetlen fából van készitve, meglehetős nagy és a mostani hivatalbeli tentatartókhoz hasonlit.

— **A Magyarosodás** érdekében. Budán a vizi városban az Iskolautczában hires sörház a „Kikeriki.“ A polgárság ha talál is szebb helyiséget, mégis csak legjobban ide szeret meghuzódni a maga kancsó söre mellé. Ma-holnap már ennek a sörháznak nem „Kikerik,i“ hanem „Kakas“ lesz a neve, mert a magyarság terjesztését néhány oda járó miniszteri tisztviselő a „magyar asztal“ megalakitásával megkezdette, s most már nagyban folyik a magyar nyelv terjesztésének munkája.

— **Az Olt áldozatai.** Gidófalván e hó 11-én — mint a „N—e“ irja — a balászok egy csoportba gyülekezve mentek az Oltra, melyen a jég a beállott enyhébb időjárás folytán megáradt viz nyomásától megrepedezett, de még nem indult volt meg. Köztük volt Harangozó László is, egy nagy körben ismert naturalista „állatorvos.“ A tulsó partot egy helyen látszólag ép jégburok kötötte össze az innenső parttal s Harangozó — társai ellenmondása daczára — e helyen a jégen akart átmenni a folyón. Hogy társainak merész példát mutasson, a partról egy ugrással a jégen termett, mely abban a pillanatban beszakadt s a szerencsétlen a nagy erővel összetüdő jégtáblák között a mellkas összezuzatása következtében azonnal meghalt, karjainál fogva csüngvén a repedésben. Fia — felnőtt ifju — szerencsétlen atyját kiszabaditandó, utána ugrott, de nem menthette meg, őt magát is sulyos sérülések után sikerült a falusiaknak kimenteni, miközben a faluban félrevert harangok tudatták a néppel, hogy siessen a folyóhoz, mert a viz áldozatának esett egy embertársa. — Gyermekek mentek a mult hét egyik napján csuszkálni az Olt jegére Málnáson. Egyik gyermek a jég lejtőjén becsuszott egy lékbe, hol azonnal eltünt. Az elsodort hullát a jég alól még nem sikerült kiemelni.

Vegyes hirek.

— **Nagy gyémánt-lopást** követtek el Nikolaj Nikolajevics orosz nagyherczeg palotájának kápolnájában Szentpétervárott. A tolvajlás e hó 11-én, tehát két nappal a czár meggyilkoltatása előtt történt. A kár körülbelől 10,000 rubelre tehető. A kápolna kulcsai Lebedeff udvari papnál állottak mindig, de mióta a lelkész Nizzába utazott, a kulcsokra a káplán ügyelt fel. A kárt egész véletlenül fedezték fel. A diakonus észrevette, hogy az ecset fogantyujából, a mely a szentelt olajjal való kenetelésre szolgált, a brilliantok hiányzanak. Megnézte a szentképeket, a melyek a szentségtartóban állottak s azokból is eltünték a gyémántok. Az esetről jelentést tett a rendőrségnek. A vizsgálatnál kitünt, hogy a szekrény, a melyben a szentségtartó kulcsai állottak, a káplán saját kulcsaval nyittatott fel s a gyémántokat gyakorlott kéz szedte ki foglalatjukból. A gyanu a templomszolgára esett, a kit el is fogtak azonnal.

— **Magyar divat** — Párisban. Nem legelőzzör történik, hogy Párisban, mely a divat tekintetében mérvadó Európában, olyasmi divattá válik, a mi tulajdonképen magyar eredetü. Jelenleg — irja az „Egyetértés“ — Párisban a a magas süvegü magyar kerek kalap, mely Budapesten „Kossuth-kalap“ név alatt ismeretes divattá lett, és mindenütt, a boulevardokon ép ugy mint a Quartier-latin-ban, a hol előszeretettel viselik látható. Természetes, hogy nem „chapeau hongroise-“nek nevezték el, hanem valami szinészről, e „theatre ambigu“-tól kapta nevét. Mint párisi egyik levelezőnk irja, most általánosan viselik a magyar kerek kalapot, noha a cylinder többségben marad. A boulevard des capucines egyik boltjában árulják a „gants hongrois“ nevezetü magyar keztyüket is.

— **Socialisták** Amerikában. New-Yorkban mult hó 13-kán népes socialista gyülés volt, melyen a Németországból nemrég oda érkezett Fritzsche és Vicreck német socialista vezérek mondtak beszédet, megvilágitván Németország szomoru politikai és pénzügyi helyzetét, s végül fölhivták az ottani elvtársakat, hogy a socialistáknak a kormány ellen való küzdelem folytatására pénzsegélyt adjanak. E fölhivást határozati javaslat alakjában a gyülés egyhangulag elfogadta. Hogy lesz e gyakorlati következménye, azt a jövő mutatja meg.

— **A megölt ozárról**, mint magánemberről nem beszélnek rosszat, sőt némi jót is. Mondják, hogy jószivü volt. Egyszerü polgári életet folytatott, korán kelt, hosszu sétákat tett naponta, és sokat dolgozott. Az italt állitólag nem szerette, noha a nép között ellenkező hirben állott. Erre vonatkozólag egy adomát elevenitenek meg róla. Egyszer messze földről jött paraszt kereste fel a palotáját, s azt követelte az őröktől, hogy bocsássák egyedül az atyuska szine elé. Hiába volt minden beszéd, avval fenyegetődzött, hogy erővel is betolakodik, mert neki fontos ügyei vannak vele. A czár utoljára is megtudta a dolgot és maga elé bocsátá s vágy egy félórát beszélgettek együtt. Midőn a paraszt elment, jókedvöleg beszélte el a hatalmas ur jövelete czélját. „Lábaimhoz borult — ugy mond — s egy magával hozott butykost nyujtott felém. Hallotta — mint mondá — hogy nagyon szeretem az italt, és hogy annyira megárt, miszerint félholtan fekszem utána. Kért, hogy ezentul asak az általa hozottból igyam, mely avval a jó tulajdonsággal bir, miszerint sokat lehet belőle inni — és még sem lesz tőle részeg az ember.“

— **Az uj czárnő első szerelme.** Az uj czárné tudvalevőleg Miklós nagyherczeg jegyese volt, s csak annak halála után nyujtotta kezét Sándor trónörökösnek, a mostani czárnak. Az uralkodóházakqan ritkán kötnek házasságot merő szerelemből, Mária Fedorovnak czarevna, előbb Dagmar herczegnő első jegyesét, Miklós nagyherczeget szenvedélyesen szerette. A találkozás első pillanatától kezdve a két szív találkozott, s a trónörökös-nagyherczeg, minden udvari etiquette ellenére, majdnem folytonosan a dán udvarban tartózkodott. Mikor sulyosan megbetegedett, egyetlen óhaja az volt, hogy megérje a napot, melyen szeretett jegyesével egybekelhet. A hatalmas orosz birodalom öröksége kevesebb becsccsel birt előtte, mint Dagmár herczegnőnek birhatása. A herczegnőt Nizzába, a trónörökös betegágyához hivták, s Oppolzer udvari tanácsos, ki az időben szintén Nizzába sietett, gyakran elmondta a megrázó érzékeny jeleneteket, melyek a jegyesek közt napirenden voltak. Az orvost a fájdalom e rendkivüli kitörései mélyen megrenditették. A nagyherczeg az utolsó pillanatig kezei közt tartotta arája kezét, s megtört fényü szemei a kimondhatlan fájdalom kifejezésével csüngtek a szeretett nő vonásain. A trónörökös halála után II. Sándor czár jelentékeny apanaget rendelt fia hátrahagyott mennyasszonya számára, ki nemsokára a második fia jegyese lett. S midőn a gyász leteltével Szent-Péterváron a fényes lakodalmat megtartották, megható jelenet történt: A szép és gazdagon öltözött mennyasszony hirtelen csak eltünt. A vőlegény keresésére indult s meg is találta a fényárban uszó termektől távol egy boudoirban, melynek egyik falán az elhunyt Miklós nagyherczeg képe függött. E kép előtt állt az uj nagyherczegnő, keservesen zokogva. A fiatal férj zajtalanul odalépett nejéhez, s azt susogta neki: „Tudom, hogy ön nagyon szerette őt.“ S az udvar nem csekély bámulatára, a nagyherczeg az orosz udvari szokás ellenére, a mézesheteket távolfekvő vidéken töltötte — vadászattal.

— **Nő doctor**, ki éretségi vizsgát tesz. Hugonnay Vilma grófnő, a zürichi doctor, mult vasárnap folyó hó 13-án fejezte be az érettségi vizsgálatokat jó sikerrel. A budai gymnásium jelenleg a VIII. osztályban működő tanárai vizsgálták — egynek kivételével, ki a grófnő korrepetitora lévén, dr. Lutter N. főigazgató urat kérte fel, hogy helyette vizsgálja meg a mathematikából a grófnőt. A vizsgálat a VIII. osztály minden tárgyára terjedt ki, még a vallástanra, bölcseletre és görög nyelvre is, mely utóbbi alól sem mentették fel.

— **Az olasz hölgyek** és a hadsereg. Tekintettel az olasz hadsereg mintaszerü magatartására, melyet utóbbi időben a számtalan rágalmazás daczára is tanusitott, több flórenczi nő elhatározta, hogy rokonszenvök kifejezésére egy albumot és egy diszzászlót nyujtanak át a hadseregnek. Az album ma már több ezer előkelő hölgy névjegyeit tartalmazza. A diszzászlót márczius 11-én közszemlére kiállitották. Két méter magas, kék atlaszból készült, a felirat és „Itália csillaga“ finom aranyból van himezve. Ez utóbbit egy ujabb systema szerint olajba festett babérkoszoru övezi, azonkivül számos szalag és diszitmény. A zászló rudja bársonnyal van bevonva. Az album és a dicszászló az olasz hölgyek nevében Rómában fog átadatni a hadügyminiszternek.

— **Isten léte** és 150,000 lira. 1784-ben bizonyos aberdeeni Burnett végrendeletileg tekintélyes összeget hagyományozott, melynek 40 év alatt megszaporodó kamatjai elosztatnak két, isten létét megvitató értekezés szerzői közt, a birálatot egy külön bizottság eszközölvén, mint-hogy a pályázat mindenki számára engedélyeztetik. A pályadij 1814-ben, 1854-ben kiosztatott, 1894-ben ujra ki fog adatni, a mikor is a pályadij 6000 font sterlingre, vagyis 150,000 lirára rug.

— **Vadászatok Nubiában.** Az Afrikába utazott Eszterházy és Pálffy grófok, továbbá Lichtenstein herczeg, mint egy Szuakimból érkezett jelentés mondja, most Szofi nubiai városban vannak a Takkazie (Stetit) folyó mellett, s ennek partjain fognak vadászni hosszabb ideig, mivel ott igen sok a vad. — Szuakimból Kasszalaig igen bajos és fáradságos volt az ut, mivel a két vájos közt, melyek mintegy 46 mértföldre vannak egymástól, csak egyetlen helység van: Mintikap. Ellenben számos nomád törzs tanyáz e tájon, melyek a karavánokat megsarczolják, sőt néha ki is rabolják. Minthogy azonban a három főuri vadász a khedive védelme alatt utazik, a legtöbb törzs barátságosan gaeta őket, sőt a habenda-törzs seikje lakomát rendezett tiszteletükre, mely alkalommal az egész társaság a földön ült, s állatbőrök szolgáltak asztalul. Kasszalában fejedelmi fogadtatásban részesiték a jövevényoket, mivel a lakosság közt az a hir terjedt el, hogy az érkezőket az „osztrák szultán“ küldi az abyssiniai királyhoz. A városkormányzója a főhivatalnokokkal és előkelő egyénekkel eléjök lovagolt, s három házat jelölt ki számukra szálló helyül. A vadászok itt ellátták magukat élelemmel és lőszerrel, s készpénzök egy részét is letették a kormányzónál. Kasszalából a Mareb folyón átkelvén, Sangalla tartományba mentek, hol több oroszlánt elejtettek s egy nősényt fogtak is. Szofiból e folyam mentén mennek Abyssiniába, hova fejedelemhez már külön követet küldtek engedélyért.

— **A szlovenek** és helytartójuk. Az osztrák miniszterelnökhöz, mint belügyminiszterhez a délvidéki szlovenek nagy panaszszal járulnak. Arról van szó, hogy Trieszt és a partvidék helytartója Pretis báró nem akarja respectálni a szlovén nyelvet. A helytartó a minap körutat tett s ez alkalommal egy közönség küldöttségét fogadta. Midőn a szónok elvégezte beszédét — szlovén nyelven, a helytartó egész nyugalommal arra kérte, hogy már most tudassa vele a beszéd tartalmát németül, mert ő nem érti a szlovent. Ez meg is történt, de a küldöttség szónoka szenvedélyes föliratot intézet a szloven képviselőkhöz, hogy vegyenek elégtételt a szloven nyelv ily megsértéséért. A képviselők tehát Taaffe gróthoz fordultak elégtételért. Ezt megkapták az által, hogy a miniszterelnök fájdalmának adott kifejezést, hogy Pretis báró oly kevés rokonszenvvel viseltetik a szloven nyelv iránt.

— **Greigh életpályájából.** Greighnek, a nemrég visszalépett orosz pénzügyminiszternek életpályája élénken emlékeztet az orosz viszonyokra. Greigh a krimi háboru alatt testőrtiszt volt, s mint előkelő család fiát, ordenanczoztnek, futárnak alkalmazták. Az inkermanlandi csata után Mencsikoff herczeg őt küldte Miklós czárhoz a csata szerencsétlen kimenetelét jelentő távirattal. A czár őrült dühbe jött a rosz hir hallatára, s dühét legelőször is Greighen, a hióbhir hozóján töltötte ki. A czár arczul ütötte, földreteperte, s a magát védni nem merő tisztet annyira bántalmazta, hogy ez több hétig feküdt az ágyban. Greigh elégtételt kellett hogy kapjon. Mivel azonben a pofon miatt a hadsereg, különösen a gárda kötelékében nem maradhatott meg, áttétetik a tengerészeti miniszteriumba. S itt az az ember, ki még soha lábát sem tette valamelyik hajóra, Sándor czár alatt tengernagyságig vitte fel, Reutern pénzügyminiszter leköszönése után pedig kinevezték pénzügyminiszternek.

— **Chopin sirja.** Párisban a Chopin siremlékének jó karban tartására nyitott sláirást bezárták a napokban. A Czartoryski herczeg, Eichthal, Franchomme, Gard urakról, és Czartoryski Marcellina herczegné, Rothschild báróné és Duboisnébol álló bizottság elhatározta, hogy a begyült összeget a Pleyel-háznak adják át. E nagy zongoragyár képviselője a czég nevében kötelezte magát, hogy az állampapirokba fektetendő tőke kamataiból a halhatatlan mester siremlékét mindig jó karba fogja tartani.

A „KELET“ magántáviratai.

Szeged, márczius 17. (O. É.) A rohamos vizáradás következtében előkészületek történnek a védekezésre, a szegedi és ujszegedi partokon. A tanács megállapitotta a védelmi munkálatok szervezetét, három szakaszra osztotta be a töltéseket, s a szakaszokhoz mérnököket és bizottsági tagokat nevezett ki. Elrendeltetett a szükséges védelmi anyagok beszerzése. Ha a vizállás eléri a 20 láb magasságot, a miből már csak 10 és $^1/_2$ hüvelyk hiányzik: rögtön megkezdi a karozást az egészvonalon.

A Tisza ma reggelre, 24 óra alatt ismét 27 centimetert áradt. Reggel óta esti 6 óráig ujabb 11 centim. áradás. Vizállás este 6-kor 6.04 meter.

Bécs, márcz. 17. Anglia, Oroszország és Itália a porta által Görögország részére felajánlott engedményeket elégteleneknek jelentették ki, s valószinüleg ezt cselekszik a többi államok is. Az értekezések valószinüleg nem vezettek eredményre, de ezt még nem fogja rögtön a háboru követni, mivel a követek még meg akarnak egyezni egy olyan határvonalban, melyet Görögországra erőszakolnának. És csak miután Görögországgal egyezség jött létre, ujra fogják kezdeni a portával az alkudozást.

Bécs, márcz. 17. Berlini értesülések szerint a konstantinápolyi orosz követ, a czár halála folytán uj utasitásokat vár és ez késleltetni fogja az alkudozást.

Budapest, márcz. 18. A képviselőház mai ülésében a gazdasági bizottság jelentésének elfogadása után a fővárosi rendőrségről szóló törvényjávaslat, a közforgalom tárgyát képező értékpapirok birói megsemmitéséről szóló tjavaslatra vonatkozó főrendi módositás fogadtatott el. — Szalay Imre interpellálja a belügyminisztert: van-e tudomása azon visszaélésről, mely szerint Vasmegye alispánja a függetlenségi párt elnökének a választási névjegyzéket nem engedte volna lemásolni. Közöltetik a ministerrel. Ezután megválasztatik az összeférhetetlenségi és a könyvtári bizottság egy-egy tagja. Erre az ülés véget ért. (Magy. Táv. ir.)

Budapest, márcz. 18. B. Gyula az árviztől megmenekült. 60 cm. apadás állt be, Békés-Csaba megmenthető; a fővárosban szintén apadás, de a Duna alsó vidékén Baján, Mohácson az áradás aggasztó.

KOZGAZDASÁG.

Timsó a kenyérben. Egy jeles angol vegyész tévesnek nyilvánitja azon nézetet, miszerint timsónak a kenyérsütésnél való használata semmi ártalmas következményekkel nem járhat, minthogy a sütés alkalmával eltünik a timsó. Igaz ugyan, ugymond, hogy a tésztába tett timsó a kenyérben nem lesz többé mint ilyen feltalálható, nem lesz többé hamuzsir, kénsav és aluminiumnak jegeczes vegyülete, ámde megpörkölve sem veszti el összehuzó hatását. A süléskor felbomlik ugyan a timsó alkotó részeire, de azért sem aluminium tartalma el nem tünik, sem összehuzó hatásából nem veszit. Ha hasznos is olykor a timsó, mint orvosság, a testre nézve, de semmiesetre sem olyan anyag, melyet napi eledelünkben lehetne használni. Csak a legszegényebb lisztben tehet a timsó némi szolgálatot, igazán jó lisztnél a siker elégséges arra, hogy a kenyér gyorsan erjedésbe jöjjön minden mesterséges szer alkalmazása nélkül.

HIVATALOS ARFOLYAMOK

a budapesti áru- és érték-tőzsdén

1881. márcz. 17.

Magyar aranyjáradék	112.35
Magyar vasuti kölcsön	127.$^7/_8$
Magyar kel. vas. államkötv., I. kibocsátás	85.$^1/_2$
Magyar kel. vas. államkötv., II. kibocsátás	102.$^1/_4$
Magyar kel. vas. államkötv., III. kibocsátás	88.—
Magyar földtehermentesitési kötvény	96.$^3/_4$
Magyar földtehermentesitési kötvény záradékkal	95$^1/_2$
Temes-bánáti földtehermtesitsi kötvény	96.$^1/_4$
Temes-bánáti földtehermentesitési kötvény záradékkal	93.$^1/_2$
Erdélyi földtehermentesitési kötvény	94.$^3/_4$
Horváth-szlavon földtehermentesitési kötv.	——
Magyar szőlődézsma váltsági kötvény	94.70
Magyar nyeremény-sorsjegy-kölcsön	115.$^1/_4$
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	108.—
Osztrák járadék papirban	73.$^1/_2$
Osztrák járadék ezüstben	75.$^2/_4$
Osztrák járadé aranyban	92.$^1/_2$
1860-ki osztrak államsorsjegyek	330.—
Osztrák-magyar bankrészvény	819
Magyar hitelbank-részvény	264.
Osztrák hitelintézet-részvény	289.
Ezüst	—.—
Cs. és kir. arany	553.—
20 frankos arany	930.—
Német birodalmi márka	57.20
Londoni) havi váltókért)	117$^1/_2$

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.*)

Nyilvános köszönet.

Özvegy Jakab Andrásné sz. Forró Mária a helybeli kórházban f. hó 15-én elhalálozván, a teljesen vagyontalan és minden rokont nélkülöző nőnek két kis árváján kivül senkije sem maradt, a temetési költségek fedezésére a helybeli nőegylet szives volt 7 frtot, tkts. Minorich Károly főkapitány polgármester helyettes ur 4 frtot adományozni, mely emberbaráti kegyes adományaikért a két kis árva nevében fogadják a szives adakozók legmélyebb köszönetünket; ugyszintén helybeli temetkezési intézet tulajdonos Czetz Péter ur, ki az elhunytat 11 frt csekély dijért szives volt tisztességesen eltemettetni, fáradságaiért fogadja az árvák hálakönyeit.

Kolozsvárt, 1881. márczius 18-án.

Az árvák nevében:
Kilián Venczel és nője
sz. Szabó Eszter.

*) E rovat alatt megjelenő czikkekért csupán a sajtóhatósággal szemben vállal felelőséget a Szerk

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:
BÉKÉSY KÁROLY.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Magyar kir. államvasutak menetrendje.

(Keleti vonal.)

Érvényes 1880. évi september hó 10-étől.

Nagyvárad—predeali irány.

Állomások		Gyors-vonat 2. sz. óra	Gyors-vonat 2. sz. percz	Személy-vonat 4. sz. óra	Személy-vonat 4. sz. percz	Teher-vonat 42. sz. óra	Teher-vonat 42. sz. percz
Budapest	Elind.	10	05	6	55	6	05
Czegléd	„	11	33	10	20	9	15
Püspök-Ladány	„	1	51	2	22	1	56
Nagyvárad (Vendéglő)	Erk.	3	16	4	30	5	25
Nagy-Várad	Elind.	3	21	5	10	6	30
Várad-Velencze	„	—	—	5	19	6	43
Fugyi-Vásárhely	„	—	—	5	30	7	05
Mező-Telegd	„	3	52	5	52	8	00
Elesd	„	—	—	6	10	9	03
Rév	„	4	27	6	34	10	00
Csucsa (Vendéglő)	„	5	24	7	38	12	20
Bánffy-Hunyad	„	5	57	8	15	2	00
Sztána	„	—	—	8	36	2	34
Egeres	„	—	—	9	00	3	20
Magyar-Gorbó	„	—	—	9	14	3	42
Magyar-Nádas	„	—	—	9	30	4	20
Kolozsvár (Vendéglő)	Erkez.	7	04	9	50	4	52
Kolozsvár	Elind.	7	14	10	14	5	20
Apahida	„	—	—	10	36	6	00
Kolozs-Kara	„	—	—	10	47	6	18
Virágosvölgy	„	—	—	11	28	7	26
Gyéres	„	8	26	12	04	8	49
Kocsárd (Elágazás M.-Vásárhely felé)	Erkez.	8	47	12	38	9	41
Kocsárd (Vendéglő)	Elind.	8	50	12	48	9	30
Maros-Ujvár	„	—	—	12	56	9	42
Felvincz	„	—	—	1	03	10	00
Nagy-Enyed	„	9	16	1	27	11	00
Tövis (Elágazás Gyulafehérvár felé)	Erkez.	9	32	1	47	11	35
Tövis (Vendéglő)	Elind.	9	39	2	07	12	34
Karácsonfalva	„	—	—	2	35	1	28
Balázsfalva	„	10	08	2	50	2	01
Hosszu-Aszó	„	—	—	3	07	2	28
Mikeszásza	„	—	—	3	23	2	59
Kapus (Elágazás Nagy Szeben felé)	Erkez.	10	41	3	41	3	28
Kapus (Vendéglő)	Elind.	10	48	3	51	3	52
Medgyes	„	11	02	4	11	4	37
Eczel	„	—	—	4	30	5	08
Erzsébetváros	„	11	24	4	44	6	00
Dános	„	—	—	5	04	6	39
Segesvár (Vendéglő)	Erkez.	11	51	5	22	7	09
Segesvár	Elind.	12	11	5	32		
Héjasfalva	„	12	26	5	50		
Erked	„	—	—	6	28		
Bene	„	—	—	6	50		
Kacza	„	—	—	7	11		
Homoród-Kőhalom	„	1	29	7	29		
Alsó-Rákos	„	—	—	7	56		
Agostonfalva	„	2	04	8	18		
Köpecz	„	—	—	8	26		
Apácza	„	2	24	8	51		
Mogyoros	„	—	—	9	04		
Földvár	„	2	44	9	23		
Botfalu	„	—	—	9	40		
Brassó	„	3	25	10	12		
Derestye Illétfalu	„	—	—	10	31		
Tömös	„	4	03	11	07		
Predeal	Erkez	4	28	11	39		
Bukarest	„	10	35	9	00		

Kocsárd—marosvásárhely

Állomások		Vegy. von. 112. sz. Minden nap óra	Vegy. von. 112. sz. Minden nap perc	Vegyes v. 116. sz. Minden nap óra	Vegyes v. 116. sz. Minden nap perc
Kocsárd (vend.)	Ind.	9	10	4	00
Kecze	„	9	46	4	36
Maros-Ludas	„	10	18	5	08
Maros-Bogát	„	10	29	5	19
Csapó-Radnóth	„	11	13	6	05
Nyárádtő	„	12	02	6	54
M.-Vásárhely	Érk.	12	26	7	18

Tövis—gyulafehérvár

Állomások.		Vegy. von. 212 sz. Minden nap óra	Vegy. von. 212 sz. Minden nap perc	Vegy. v. 214. sz. Minden nap óra	Vegy. v. 214. sz. Minden nap perc
Tövis (vendéglő)	Ind.	2	39	8	20
Gyulafehérvár (v.)	Érk.	3	11	9	10
Gyulafehérvár (v.)	Ind.	3	26	—	—
Arad	Érk.	11	50	—	—

Kapus—nagyszeben

Állomások.		Vegyes v. 312 sz. Minden nap óra	Vegyes v. 312 sz. Minden nap perc	Vegyes v. 316 sz. Minden nap óra	Vegyes v. 316 sz. Minden nap perc
Kapus (vendéglő)	„	11	10	4	25
Nagy-Selyk	„	11	49	5	02
Ladámos	„	12	34	5	45
Vizakna	„	1	14	6	23
Nagy-Szeben	Érk.	1	41	6	50

Jegyzet. A vastagabb keretbe nyomatott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 perczig számitott éjjeli időt jelentik.

Ad. 4. sz. er. k. 1881.

sz. b.

Pályázati hirdetmény.

Az alólirt szolgabirói hivatal járásához tartozó, Hunyadmegyében, Szászváros városától délkeletre fekvő alább megnevezett községek erdőinek uj felmérésére, becslésére és rendezésére, egy szóval az ezen községi erdőkre nézve szükséges erdő gazdasági üzem-terveknek az 1879. évi erdőtörvény 17. §-ában foglalt határozat alapján és a hozzá tartozó útasitás értelmében külön-külön leendő elkészitésére vonatkozó munkálatok foganatositása ajánlati verseny útján biztosittatni szándékoltatik.

A közvetlenül egymás mellett elterülő községek erdőterületeikkel együtt következők:

1.	Kuzsir	8174	hold	1569	□ öl.
2.	Felkenyér	1100	„	849	„
3.	Berény	1205	„	240	„
4.	Szereka	837	„	700	„
5.	Kasztó	2470	„	647	„
6.	Ó-Sebeshely	2171	„	153	„
7.	Romosz	1825	„	372	„
8.	Vajdej	1041	„	538	„
9.	Romoszhely	5044	„	293	„
10.	Zsibót	451	„	200	„
11.	Tordos	538	„	1145	„

Az ajánlatban szabatosan kiteendő, hogy ajánlattevő valamennyi, vagy csak egyes községekre nézve? és utóbbi esetben mely községekre? és micsoda feltételek, mily ár mellett? holdanként-é vagy egészben szándékozik a kérdéses munkálatokat elvállalni és hogy legkésőbben mikor kezdheti meg a munkát?

A versenyezni óhajtók felhivatnak, miszerint a szakképzettségüket tanusitó okmányokkal, különösen pedig a felső erdészeti államvizsgai oklevéllel felszerelt ajánlataikat mulhatatlanul f. év április hó 8-ig alólirt járási szolgabirói hivatalnál benyujtsák.

Erdő rendezési teendőkben jártasok, valamint azok, kik a munkát leghamarább vagy azonnal megkezdhetik, elsőbbséggel fognak birni.

Kelt Szászvároson, 1881. évi márczius 14-én.

Szászvárosi járás szolgabirájától.

Bágya Zsigmond,
szolgabiró.

(161) 3—3

Az elgyengült férfierő, idegtompultság, titkos ifjui vétkek és kiizzadások ellen

Dr. Wrun-féle peruin-por.

(perui növényekből készitve.)

A **peruinpor** az egyedül alkalmas a **nemző ésszül szervek** mindennemü gyengeségeit elmulasztani, és igy férfiaknál a **tehetetlenséget** (az elgyengült férflerőt), nőknél pedig a **magtalanságot** elháritani. Ugy szintén pótolhatlan szer az **idegrendszer zavarainál**, különösen a **nedv és vérvesztések** következményei az elgyengülés, nevezetesen pedig **önfertőzés** és **éjjeli magömlések,** mint a tehetetlenség egyedüli okainak bekövetkezett erőtlensége a férfiaknak, valamint a **láb és kezek reszketegsége** ellen ezen szerek javalhatók, melyek által az elmaradhatatlan hatás bekövetkezik. (461) 19—39

Ára egy doboznak kimerítő utasitással együtt **1 frt 80 kr.** Kapható Kolozsvártt dr. Hintz György gyógyszerésznél. Vezerügynökség Al. Gischnernél Wien, II. Kaiser Josefstrasse. Nr. 14.

A legjobb és legbiztosabb tőkeelhelyezéshez

tartoznak első sorban fekvőségi biztositékot nyujtó a magyar állam jótállását elvező

4%-os TISZA-SORSJEGYEK

melyeknek szelvényei és nyeremények teljesen adómentesen és éventei három huzással vannak kiállitva.

Főnyeremény 100,000 forint.

minden levonás nélkül.

Legkisebb ny erem. 110 frttól 120 frtig, a melyel minden sorsjegy okvetlenül ki fog huzatni.

Az alább jegyzett **bankház és váltóüzlet** ezen sorsjegyeket pontosan a hivatalos árfolyam szerint

Illetékmentesen

szolgáltatja, ugy készpénz mint részletfizetésre. (120) 2—4

A bankületet érdeklő mindennemü megbizások a legpontosabban és leggyorsabban teljesittetnek.

J. H. SINGER, bécsi bank- és váltóüzlete

Schottenring 4. und Schottengasse 6.

KIADÓ SZÁLLÁS

KÜLMONOSTOR-UTCZÁBAN 49-IK SZÁM ALATT, napsoron, Szamosra rugó kert használatával, fürdő-helyiséggel, téres udvarral, világos, száraz szobákkal, gázbevezetéssel, konyhával, istálóval vagy a nélkül **nyárára,** akár **egész évre.**

Értekezhetni ugyanott az emeleten.

(162) 3—3

Hirdetmény.

Szolnok-Dobokamegyében **Oláh-Péntek községben** a háromszékmegyei karatnai BODÓ ANNA, BODÓ ALBERT és BODÓ ZSIGMOND közös tulajdonát képező épületes lakjószág, mintegy 14 hold, ehez tartozó regale joggal, szintugy 120 hold szántó és kaszálóval egyetemben, Háromszékmegye tekintetes árvaszékének 588—1881. számu engedélyezése folytán, örök áron szabad kézből eladatik.

Értekezhetni lehet **Cseh Ignáczné Bodó Annával** Al-Csernátonban.

(164) 1—3

Frankfurti Lóvásár-sorsjáték.

Huzás 1881. márczius hó 30-án.

Ezen általában kedvelt sorsjátéknál ujólag **10 elegáns Equipage 4 és 2 lóval** befogva, finom hámozattal, továbbá **60 darab legszebb lovagló és kocsi ló és még számos százakat érő más nyeremények** jönnek sorsolás alá. (130) 16—23

Fennebbi huzáshoz küld alólirott sorsjegyeket és pedig:

1 eredeti sorsjegyet 2 frtért o. é.
16 „ „ 30 „ o. é.

az összeg beküldése mellett. Hogy minden kivánatnak eleget tehessek, a megrendeléseket kérem gyorsan eszközölni.

Minden résztvevő a huzasi lajstromot ingyen, bérmentve kapja. **Nagyobb nyeremények rögtön távirati uton jelentetnek.**

D. F. Seipp, Majnai Frankfurtban.

Évente hat huzás.

6 Huzás. **Ingatlanokban biztositott** **6 Huzás.**

3% Záloglevél-sorsjegy à 100 frt

a cs. kir. szabadalmazott osztrák földhitelintézettől

évi hat huzással mindenkor

Főnyeremény 50,000 forint.

Legolcsóbb sorsjegy!

Legnagyobb nyereményi kilátás.

A legkétségtelenebb biztosságu nyereményi kilátást nyujtja, miután minden 100 frt névleges értékü kisorsolt záloglevéllel még egy Jutalék-élvezeti szelvény is jár, a mely a kisorsolásig minden huzásban részt vesz és értéke már ma 30—35 forintra szabatik.

Ezen legelőnyösebb Záloglevél-sorsjegyek, melyek eléggé nem ajánlhatók, egyuttal egyike a legolcsóbb sorsjegyeknek Osztrák-Magyarországban, egyetlen sorsjegy mely agio reáfizetés nélkül kapható és mind e mellett biztosággal számithatni ezen rendkivül értékes papirnak értékemelkedésére. — Pontosan kiszámitva **ezen sorsjegy**

9%-os kamatot hajt,

miután az évi 6 igérvény értéke, darabját csak 1 frttal számitva 6 frt, a kamat 3 frt, tehát 9 frt járulék áll elő.

Mi ezen sorsjegyeket pontosan a hivatalos napi árfolyam szerint (most 100 frt) **adjuk, bérmentve járulék és költség nélkül, havi részletfizetésre is,**

10 részlet á 10 frt = 100 frt
egy uolsó részlet per 5 frt } **összesen tehát 105 frt összegért**

10 frtnyi részletfizetéseknél a vevők kivánatára évi 4½ %-ért a sorsjegyeket letétbe tartom. Igérvények a közelebbi huzáshoz 1881. ápr. 15. 1 frt és bélyeg.

NYITRAY és TÁRSA Budapest, Dorottya-utcza 6 szám.

(134) 2—5

3% A jutalék-kölcsöntörlesztések, községek, testületek, nevelőintézetek, nyilvános felügyelet alatt álló intézetek, gyümölcsöző alaptőkéül, továbbá ietétpénzül és katonatiszti házassági óvadékul használhatók. (alapszab. 86. §.) **3%**

Legteljesebb biztosság!

Nyomatott a „KELET“ nyomdájában Kolozsvártt.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.